

Verksamhetsberättelse 2009

Kalmar läns museum

Jenny Nyström och Curt Stoopendaals stiftelse

Vår vision är:
Kulturarv i vardagen - berikar och berör!

Vår verksamhetsidé är:
*att vidga perspektiven på samtiden
och att berika livsmiljön.*

Länsmuseets nio fokusområden är:

- Lyfta fram den lokala historien och mångfalden
- Samarbete, nätverk och delaktighet
- K-märkt tillväxt
- Bygga upp kunskap
- Berätta, lära och göra tillgängligt
- Förvalta och vårda
- Göra museet till ett angeläget besöksmål
- Att synas utåt
- En serviceinriktad och kompetent organisation

Programförklaring 2009

- Klm erbjuder mötesplatser för upplevelser och inspirerande berättelser.
- Vi bidrar till ökad livskvalitet genom att skapa identitet och stolthet för den lokala historien.

Visste Du detta om Kalmar läns museum?

- Länsmuseet hade 110 000 besökare i verksamheten 2009, varav 57 000 på läns museet, 39 000 på Eketorps borg och 14 000 i andra aktiviteter ute i länet.
- Regalskeppet Kronan är ett nationellt känt besöksmål enligt Regionförbundets positioneringsanalys.
- Skolor i länets samtliga kommuner besöker museet och skolor i länets samtliga kommuner har besök av museet i samverkansprojekt.
- Länsmuseet bidrar till att skapa en bra image för Kalmar som gör kommunen mer attraktiv som lokaliseringfaktor.
- Länsmuseet erbjuder meningsfulla arbeten till människor med funktionshinder.
- Länsmuseet har en självfinansieringsgrad på 56 procent.
- För varje krona som regionförbundet och Kalmar kommun lägger in i länsmuseet (12.4 milj kr) får man 4.3 kr tillbaka i verksamhet (vi omsätter 53 milj kr).
- Länsmuseet är en av Kvarnholmens största arbetsplatser med 74 årsarbetskrafter.
- Länsmuseet bildades 1871 och hade fram till 1994 sina lokaler i Kalmar slott.
- Nya utökade lokaler tillkom i Kalmar Ångkvarn 1987.

*Foton Kalmar läns museum samt Anders Karlsson/Ulrika Jacobsson
Bjurström, Falkenbergsskolan och Sven Hergrens, Ljungskile.*

Utgiven av Kalmar läns museum.

Kortversion av museets verksamhetsberättelse.
Båda verksamhetsberättelserna finns på museets hemsida.

www.kalmarlansmuseum.se

Länsmuseichefen har ordet

SOM VANLIGT HAR VI HAFT ETT INTENSIVT år och mycket har hänt i verksamheten både i huset i Kalmar, länet och utomlands. I det följande redovisas i ord och bild den bredd och mängd av aktiviteter som Kalmar läns museum genomför i länet. Några aktiviteter engagerar en stor publik, andra en speciellt intresserad skara. Vi har besökare och användare från alla åldrar och vi finns tillgängliga både i vardag och helg.

Museet är ett viktigt besöksmål med utställningen om regalskeppet Kronan som vårt mest kända varumärke. Det kombineras med tillfälliga utställningar inom dagsaktuella ämnesområden – under året ”Klimatgreppet” och ”Killar”. Också vårt besöksmål Eketorps borg på södra Öland drar många intresserade som får uppleva järnålder och medeltid med aktiviteter och gästabad.

Vårt museum har öppet med utställningar och program nästan alla årets dagar och vi finns med ett stort material och information på Internet. Vi är ute i hela länet och samarbetar med skolor, församlingar, privata fastighetsägare, privatpersoner, företag mm.

Vår verksamhet bygger på samarbeten och samverkan i stort och smått. Dykningarna på regalskeppet Kronan skulle inte kunna genomföras utan alla ideella insatser från kvalificerade dykare i hela landet och vårt nya Utvecklingscentrum i kulturmiljöpedagogik drivs i samverkan med Sveriges hembygdsförbund. Vi utvecklar Kronobäckens klosterruin på uppdrag av Mönsterås kommun för turism, lokal identitet, företag, skola mm. Vi har avtal med Mörbylånga kommun om tidsresor och med Västerviks museum om arkeologiska uppdrag med mera, med mera.

Några landmärken under året har varit

- Det nya Utvecklingscentrum för kulturmiljöpedagogik startades.
- Våra samarbeten i Sydafrika som bl a resulterat i ett utvecklingscentrum för kulturmiljöpedagogik även i Cape Winelands District.
- Kyrko- och kyrkogårdsinventeringen har slutförts och resulterat i en bok om kyrkogårdarna.
- Utställningen ”I dödens fotspår” tillkom efter det att ett skelett, troligen tillhörande en träl, hittades på Kalmar slott.
- Vi har lanserat en ny hemsida och tagit ett avgörande steg in i att använda sociala medier och modern kommunikation som bloggar, facebook mm för att nå nya målgrupper, vilket vi också lyckats med.

AVSLUTNINGSVIS VILL JAG GÄRNA Å MUSEETS VÄGNAR tacka både samverkansparter utanför museet och alla duktiga medarbetare som genom sin kompetens, vilja, driftighet och entreprenörskap skapat goda resultat och varit med och gjort 2009 till ett framgångsrikt år, både utvecklingsmässigt och publikt. Vi har anledning att känna stolthet inför framtiden med nya idéer, möten, utmaningar och möjligheter.

Maria Mamlöf
Länsmuseichef

Maria Mamlöf

Publika enheten

UNDER ÅRET HAR BESÖKARNA KUNNAT ta del av fjorton utställningar, 844 guidningar och pedagogiska program och 35 publika program. De nya högre besöksiffrorna har hållits uppe för tredje året i rad. 56 767 besökare kom, varav 15 544 var barn och unga. Under våren visades *Lysande tider/Klimatgreppet* om hur elen kom till Kalmar och om orsakerna till dagens klimatförändringar. Genom interaktiva stationer fick besökarna testa förnybara energikällor som sol, vind och vatten.

Under sommaren och hösten visades *Killar – om dagens killar och gårdagens mansideal*. Den riktade sig i första hand till ungdomar i tonåren och blev mycket uppskattad och både skolor från hela länet och sommarens turister sökte sig hit.

En ny hemsida kunde presenteras i slutet av året med nya möjligheter till webbaserad kommunikation. Facebook och vimeo blev nya bekanskap. Ett förnyelsearbete genomfördes i butiken.

Regalskeppet Kronan

DET 29: E ÅRET AV UNDERSÖKNING PÅ REGALSKEPET Kronan var i huvudsak fokuserat på friläggning och bärgning av en kista som visade sig innehålla praktiska civila föremål som verktyg, klädespersedlar och dylikt. I år kunde en on-line rapportering på Internet via Kronan-bloggen genomföras för första gången.

Konservering av kronanföremål fortsätter och extra medel tilldelades av länsstyrelsen till särskilt prioriterade tennföremål. På textilkonserveringen har inventeringen av kyrkornas textila arv fortsatt.

Arkiv-bibliotek-samlingar

INVENTERINGEN AV TEXTILFÖREMÅLEN i Växjö stifts kyrkor på uppdrag av Svenska kyrkan har fortsatt och avslutas 2010. Biblioteksdatan byggs ut och har nu 23 003 sökbara titlar och Kulturarvs-IT har digitaliserat ytterligare 5000 bilder under året. Accessprojektet *Platta föremål berättar* har avslutats med oinramad konst. Ca tio *Månadens föremål* presenteras i en liten utställning på museet och på hemsidan. Genom de besparingar som blivit nödvändiga har arkivet dragits ner till ett minimum under året. Klipparkivet har lagts ner och enheterna får själva lägga in det material de använder in i arkivet.

Byggnadsvård

BEBYGGELSEENHETEN ÄR I EN expansionsfas inom profan och kyrklig byggnadsvård. Flera stora och långsiktiga uppdrag har avslutats under året. Det gäller bl a industriarvet och vård- och underhållsplaneringen på Södra Öland. Under dessa år har en stark kompetens byggts upp inom dessa områden och samtidigt en avsevärt breddad kundbas med många viktiga personliga kontakter. Vi har nu en av landets mest omfattande byggnadsantikvariska uppdragsverksamhet.

Kyrkogårdsinventeringen avslutades under året för Växjö stifts del med en påkostad och gedigen bok. Inom projektet Byggnadsvårdsdialogen har en portabel utställning *HUSSMART* producerats i samarbete med Länsstyrelsen och Länsförsäkringsar som ska turneras i länet. Från året kan särskilt nämnas inte-

riör renovering i Kalmar domkyrka och Ventlinge och Långasjö kyrkor och att renoveringen av S:ta Gertruds kyrka i Västervik har avslutats. Närmare femtio antikvariska kontroller vid olika renoveringsprojekt har genomförts, bl a officersdasset på Hulthfreds slätt, Krutmagasinet i Fliseryd och Vitudden i Västervik. Enheten har också arbetat mycket utåtriktat med bl a stadsvandringar, föreläsningar mm.

Arkeologi

ARKEOLOGIENHETENS VERKSAMHET har legat på ungefär samma nivå som tidigare - 46 uppdrag har genomförts under året. Året har präglats av en satsning på utåtriktad verksamhet, dels genom marknadsföringsinsatser riktade mot länets kommuner och vindkraftsindustrin, dels genom att utveckla den kommunikativa verksamheten. Några viktiga undersökningar under året har varit den medeltida stormannagården i Prästhag i Köpingsvik i Borgholms kommun, upptäckten av ett skelett på Kalmar slott och förundersökningen av Gladhammars gruvor i Västerviks kommun. Inom hållristningsprojektet har ett 20-tal ristningar rengjorts och uppdrags- och StadsGIS och UppdragsGIS för Köpingsvik och Kvarnholmen har slutförts. I samverkan med Destination Kalmar och Statens fastighetsverk har man tagit fram underlag och producerat utställningen "I dödens fotspår" om det skelett som hittades på Kalmar slott i mars. Bloggen har använts frekvent och har haft många besökare.

Kulturmiljöpedagogik

DEN KULTURMILJÖPEDAGOGISKA verksamheten har som vanligt varit varierad med historiska tidsresor och evenemang, produktion av historiska dräkter och rekvisita, utbildningar, föreläsningar, skrifter, regional utveckling, kulturturism och internationell verksamhet. Sammanlagt 73 tidsresor och fortbildningar av lärare samt drygt 100 liknande arrangemang har genomförts fördelat på länets samtliga kommuner och tolv olika arrangemang, bl a Hansedag i Kalmar och att bränna en tjärdal i Sörebo i Hulthfreds kommun. Ett omfattande samarbete pågår med Mönsterås kommun om att utveckla Kronobäcks slottsruin som besöksmål.

Utvecklingscentrum i kulturmiljöpedagogik

UNDER ÅRET HAR DET NYA CENTRET för kulturmiljöpedagogik sjösatts i samverkan med Sveriges hembygdsförbund. Tre nationella seminarier om kulturmiljöpedagogik på uppdrag av Sveriges hembygdsförbund har genomförts.

Den internationella verksamheten har varit omfattande i Sydafrika - i Cape Winelands District där vi arbetat sedan tidigare, men också i Port Shepstone i samverkan med Oskarshamns Sydafrika kommitté och ABF och i Potschefstroom i samverkan med Regionförbundet Södra Småland och Smålands museum i Växjö. I Cape Winelands har ett kansli inrättats där för att föra tidsresemotodiken vidare och en metodskrift gavs ut på engelska med utgångspunkt i sydafrikanska förhållanden.

Förankring och samverkan

EN PRIORITERAD UPPGIFT ÄR *förankring och samverkan* i länet. Därför har samverkansprojekt drivits med flertalet av länets kommuner, exempelvis har vi ett avtal med Mörbylånga kommun om tidsresor för skolbarn i Eketorp och Degerhamn, samverkan fortsätter med Västerviks museum vad gäller arkeologiska uppdrag och skötsel av Wimmerströmska gården. Tillsammans med länsstyrelsen har vi genomfört den årliga Oskarshamnskonferensen under temat "Medeltidsresan".

Kronobäcksprojektet har pågått med stor verksamhet med Mönsterås kommun som uppdragsgivare. En rad utbildningar, studiecirkel, föredrag och andra aktiviteter har genomförts.

Vi har också ett samarbetsavtal med Kalmar energi om utställningen "Lysande tider".

Eketorps borg

EKETORPS BORG ÄR EN VIKTIG DEL AV museets verksamhet som hade 39 077 besökare och omsatte 4.1 miljoner kr 2009. Det är en ökning med 14 procent. Ökningen kan härledas till offensivare marknadsföring, men kanske framförallt till den allmänna ökning som turismbranschen har haft 2009. På grund av den billiga kronan hittade många tyska och danska turister hit. Verksamheten är helt och hållet intäktsfinansierad och vi kunde i år glädja oss åt ett positivt resultat på 306 000 kr. Under lågsäsong vår och höst pågår skolverksamhet och strö-turism. Den stora besöksströmmen inträffar påtagligt under juli månad och till den tiden förläggs större publika arrangemang. Säsongen avslutas med konstnatten under Ölands skördefest i slutet av augusti.

Under året genomfördes 41 tidsresor, varav tio med Mörbylånga kommun, vilket är en ökning med 35 procent mot 2007 och 51 procent mot 2006. Vid de utvärderingar som gjorts framkommer att lärarna är mycket nöjda med de pedagogiska programmen. Gästabudstältet har använts flitigt. Dock gick antalet gästabud med medeltida femkamper ner i förhållande till förra året, sannolikt beroende på finanskrisen.

En rad arrangemang har genomförts:

Konstveckan Unga talanger från Ölands folkhögskola och Kosta glasskola och etablerade konstnärer bjöds in att gestalta Eketorps borg som plats och historia. Två av elevverken har köptes in.

Järnåldersdagar - ett återkommande och uppskattat evenemang och är genomarbetat innehållsmässigt. Exempelvis genomfördes spelet "Tors hammare" varje dag inför en hänförd publik. Specialguidning med religiöst tema genomfördes som innehöll en offerceremoni och publikt och innehållsmässigt blev en succé.

För andra året genomfördes *Strid på Eketorp*. Även i år blev det en publiksuccé och konceptet ska nu finslipas.

Arkeologihelgen fördjupar sig i Eketorps historia och arkeologin framför allt. Personalen arrangerade bland annat bronsgjutningsexperiment, ölbrygning, smide och matlagning (järnålder). 2010 kommer dessa aktiviteter att läggas under högsäsong.

Skördefesten med konstnatt blev som vanligt en succé med många besökare och ett bra program.

Kulturarv Kalmar län

SEDAN NÅGRA ÅR FINNS KULTURARVSPORTAL Kalmar län, som är avsedd att ge alla kulturarvsintresserade i länet en gemensam plats och en gemensam databas för registrering, digitalisering och tillgängliggörande av arkivmaterial i form av foton, arkivalier, föremål mm.

Fler hembygdsföreningar har under året gått in i Carpe Cultura där det vid årets ingång fanns ca 75 000 bilder utlagda på Internet.

Under året har aktiviteterna i Kulturarvsportalen flyttats till Kulturarvsforum. Det innebär ny teknik och nya möjligheter för användarna. På Kulturarvsforum kan man informera om sitt eget arbete, diskutera, ladda upp bilder, maila och söka information och personer. Kulturarvsforum ger större möjligheter att erbjuda alla kulturarvsintresserade en alltid uppdaterad och intressant mötesplats på nätet.

Se www.kulturarvsforum.se

Den digitala bykistan

DEN DIGITALA BYKISTAN ÄR ETT treårigt projekt. Som samarbetspartners kan nämnas by- och gårdsarkivens förvaltare, hembygdsföreningar, skolor och studieförbund. Projektet har pågått sedan augusti 2007 och Statens kulturråd har bidragit med finansiering.

Syftet är att öka kunskapen om arkiven och vad de innehåller och hur man tar hand om dem och att tillgängliggöra handlingar och förteckningar genom digitalisering.

Under 2009 har digitaliseringskurser genomförts i Kalmar och Hallingeberg för att lära arkivförvaltarna att skanna in sitt material för framtida bevarande. Idag finns ett 20-tal arkivförteckningar publicerade på Internet på www.kulturarvsportalen.se och i flera av länets kommuner pågår aktiva studiecirkelkring by- och gårdsarkiv. Det har även genomförts skolbesök för att väcka intresset för arkiv, hembygden och dess historia redan i skolåldern. Både kurserna och besöken har givit bra resultat.

Häradshövding Liss-Erik Björkmans fond

ÅR 1994 ÖVERLÄMNADE HÄRADSHÖVDING Liss-Erik Björkman 100 000 kr till en fond, vars avkastning ska gå till dendrokronologiska undersökningar (dateringar med hjälp av årsringar i trä) och undersökningar enligt C14-metoden i Kalmar stad, Södra Möre och Algutsboda socken och Öland.

Under 2008 användes tiotusen kronor av fondens avkastning till nio 14C dateringar av förhistoriska gravar vid Köpingsvik på Öland. I korthet visade sig en grav från Övra Wannborga vara sensationellt gammal, från äldre jägarstenålder, omkring 6 700 – 7 100 f Kr. Graven är den överlägset äldsta i Kalmar län och en av de äldsta i Sverige och de djurtandpärlor som påträffades är att betrakta som ett av Skandinavians äldsta fynd av klädesdetaljer/smycken.

Jenny Nyström och Curt Stoopendaals Stiftelse

1984 BILDADES JENNY NYSTRÖM och Curt Stoopendahls stiftelse i Kalmar läns museums hägn i enlighet med ett testamente efter Greta Stoopendahl från 1967. Stiftelsens ändamål är att främja vetenskaplig forskning med anknytning till Jenny Nyströms och Curt Stoopendahls liv och konstnärliga verksamhet, att förvalta stiftelsens samlingar och att ett särskilt rum inreds till minne av Jenny Nyström och Curt Stoopendahl på museet.

På läns museet finns en permanent utställning om kalmarflickan som for till Paris och som senare blev en av Sveriges mest folkära konstnärer och barnboksillustratörer.

Verksamheten i övrigt handlar om att handlägga ärenden om bildbeställningar och upphovsrättsliga frågor, samt sköta löpande ärenden och övriga frågor rörande konstnärerna och utställningarna. I uppgiften ingår även överinseende över e-butiken med porslin efter Jenny Nyström motiv och att svara för innehållet i basutställningen om Jenny Nyström tillsammans med den publika enheten.

Under året har arbetet med att skanna, katalogisera och indexera bilder, vykort, tidnings- och bokomslag av Jenny Nyström och Curt Stoopendaal avslutats. Motiven har lagts in i Carpe Cultura under rubriken Jenny Nyström illustrationer. Syftet har varit dels att effektivisera det administrativa arbetet kring stiftelsen, dels att öka tillgängligheten till illustrationerna för potentiella kunder som nu själva kan leta bland de motiv som de vill använda som illustrationer i tidningar, tidskrifter på hemsidor mm.

Försäljning av lagret av porslinsfigurer med Jenny Nyström motiv har fortsatt. I september månad 2009 erbjöds Jenny Nyströmstiftelsen att i gåva överta ett lager av glas. Glasen ingick i julkampanjen. Försäljningen av figurer och glas har under året totalt inbringat 190 000 kronor.

Spridning av museets verksamhet kommunvis -09

Kommun Antal innevånare	Byggvård	Kyrkor	Plan- och bygglov	Arkeologi	Fortbildning, tids- resor i skolor mm	Föreläsning och program.ATH/ Bygg/Publ	Kulturturism Projekt	Summa aktiviteter
Kalmar 62 388	50	15	30	14	38/25	2+22+8 (ej museet)	Skälby	204
Västervik 36 290	25	10	10	8	2/11	1+3+0	Rågå Wimmerström	70
Oskarshamn 26 232	8	2	10	2	7/1	2+2+2	Konf om medeltiden	37
Nybro 19 576	8	8	6	1	1/3	2+0+0		29
Vimmerby 15 538	9	7	15	0	1/3	1+3+0		39
Hultsfred 13 855	10	3	5	0	7/4	5+1+0		35
Mörbylånga 13 834	10	20	6	7	17/4	2+2+0	Eketorp Degerhamn	68
Mönsterås 12 980	6	8	3	1	3/29	3+0+1	Kronobäck	54
Borgholm 10 806	20	18	12	10	0/5	1+2+0		68
Emmaboda 9 223	8	6	8	1	4/1	1+3+0	Västraby	32
Torsås 7 044	7	10	5	1	1/1	0+0+1		26
Högsby 5 873	5	4	1	0	2/4	0+0+0	Stenålders- projektet	16
Summa	176	111	111	45	174	85		687

Statistiken redovisar antal ärenden, objekt eller arrangemang. Den redovisar inte omfattning eller hur många återbesök som gjorts på en plats eller antal deltagare i ett arrangemang. Statistiken bygger på de diarieförda ärendena. Telefonförfrågningar o dyl redovisas inte.

Kalmar läns museums styrelse 2007 – 2010

För:

Regionförbundet

Yvonne Hagberg (s) ordf

Björn Holgersson (fp)

Lennart Fredriksson (s)

Kalmar kommun

Nils Fredrik Aurelius (m) v ordf

Arne Hertzberg (s)

Allan Johansson (s)

Kalmar läns hembygdsförbund

Birger Svanström

Roland S Johnsson

Margareta Karlsson

Visionen för Kalmar läns museum är:

Kulturarv i vardagen - berikar och berör!

Vår verksamhetsidé är att vidga perspektiven på samtiden och att berika livsmiljön.

Besökare

Besökare samlat

	2007	2008	2009
- länsmuseum	65 249	57 102	56 767
- varav barn och ungdom	20 966	18 886	15 554
- tidsresor	4 500	4 000	6 831*
Kronobäck	800	1 000	1 100
Eketorp	39 479	34 323	39 077
-varav skolbarn	1 400	1 031	1 490
Wimmerströmska gården	3 000	3 400	4 500
Externa föreläsningar bygg		2 847	1 899
Externa föreläsningar ark			700
Externa föreläsningar ATH		2 275	3 494
Totalt antal besökare	113 028	104 952	109 868

* Utanför länet har 2009 gjorts 55 tidsresor och fortbildningar för 1 500 personer, huvudsakligen utomlands.

Skolelever på museet

Antal besökande skolelever från Kalmar län per kommun

Kommun	2007	2008	2009
Nybro	783	337	469
Oskarshamn	616	301	132
Mörbylånga	604	415	465
Mönsterås	459	464	165
Västervik	392	213	270
Emmaboda	454	176	294
Hultsfred	379	322	488
Borgholm	386	126	336
Vimmerby	380	458	701
Torsås	289	112	303
Högsby	279	109	95
Kalmar	3753	4140	4713
Totalt	7603	7 173	8 431

Samtliga 12 kommuner i Kalmar län har haft skolor som besökt museet samt nyttjat Kalmar länstrafiks avtal med en fri kulturresa per läsår.

Publika aktiviteter på museet – antal guidningar och program

	2007	2008	2009
Guidningar på museet	158	247	209
Guidningar sommartid	374	326	280
Pedagogiska program	156	178	209
Publika program	33	55	58
Summa	721	806	756

Samlingarna

- gåvor och köp	2007	2008	2009
Nya föremål, poster	991	2 994	1 691
Nya föremål, Kronan	346	328	140
Nya äldre fotografier	93	0	0
Nya böcker	460	396	205

Besökare på länsmuseumets hemsida

Museet har förnyat hemsidan under hösten och under sista månad kunde de första mätningarna av besök på den göras – då våra interna besök kunde filtreras bort. Under december månad hade vi 4 131 besök på hemsidan. De flesta 3 233, stannade på första sidan. Därefter var Jenny Nyström den mest besökta sidan med 716 träffar och sedan vidare på en fallande skala.

Bloggarna

Sedan arkeologerna startade en blogg under våren har det varit 19 604 besök på den, varav 12 245 var återbesök.

Viktigare TV-sändningar

Deckargåtan om skelettet på slottet sändes i sex avsnitt i TV 4 Kalmar på bästa sändningstid på fredagar. TV 4 beräknar att minst 50 000 tittare per avsnitt såg inslagen.

Utvecklingscentrum för kulturmiljöpedagogik medverkade för andra gången i ett direktänt TV-program på en timme i Sydafrikas television, SABC med ca 100 miljoner tittare över hela Afrika.

Kommunvis uppdragsfördelning inom arkeologin 2009

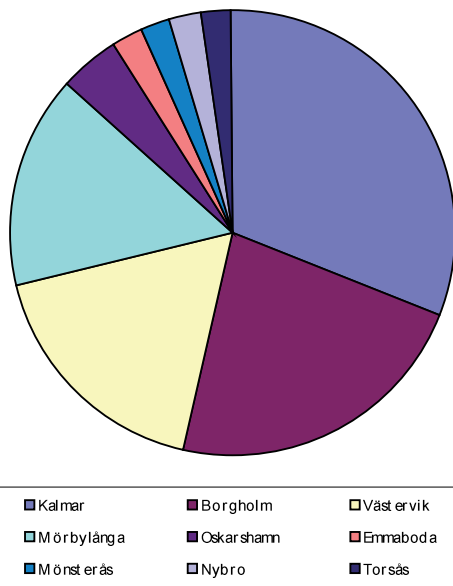

Fig. 1. Kommunvis uppdragsfördelning i procent av arkeologiska uppdrag 2009

Kalmar	14	31%
Borgholm	10	22%
Västervik	8	18%
Mörbylånga	7	16%
Oskarshamn	2	4%
Emmaboda	1	2%
Mönsterås	1	2%
Nybro	1	2%
Torsås	1	2%
Totalt	45	100%

Tab. 1. Uppdragsfördelning på kommuner inom Kalmar län 2009

Kommentar till bokslutet

Sammanfattningsvis kan sägas att målen har uppnåtts under året och att bra och framåtsyftande insatser har gjorts inom alla verksamhetsområden. Problematiskt är dock att mycket av den anslagsfinansierade verksamheten inte har resurser att utvecklas på ett önskvärt sätt eftersom uppräkningsen av basanslaget varit otillräcklig. Den uppdragsfinansierade delen fortsätter dock att expandera inom samtliga enheters verksamhetsområden.

Årets resultat visar på ett underskott. Det beror på att av alla de stora och små projekt som vi arbetat med under året har två måst avslutas med underskott eftersom bidragsgivarna inte godkännt vissa kostnader.

Under året har museets ekonomi och ekonomistyrning genomlysts av externa konsulter. I slutrapporten konstateras bl a att "osthyveln är utsliten" och om inte huvudmannanslagen höjs inom en snar framtid måste en radikal decimering av verksamheten diskuteras. Han pekar också på några enskilda problem som bör prioriteras - behovet av en kraftfull marknadsföringsstrategi, ekonomiskt säkerställande av verksamheten kring regalskeppet Kronan, behovet av en professionell arkivverksamhet och en lösning av lokalfrågorna, främst magasinerna.

Resultaträkning 2009

		Belopp i tkr	
	Noter	2009	2008
Verksamhetens intäkter			
Anslag Regionförbundet i Kalmar län	2	6 894	6 759
Statsbidrag	3	4 025	3 732
Lönebidrag och anställningsstöd		6 014	8 916
Anslag och bidrag Kalmar kommun	4	5 484	5 405
Övriga bidrag	5	2 726	5 782
Försäljning entréer, varor mm		12 684	9 118
Försäljning tjänster	6	14 133	13 259
Summa		51 960	52 971
Aktiverat arbete för egen räkning			
Förändring i reserverade medel	7	1 301	-1 926
Summa verksamhetsintäkter		53 261	51 045
Verksamhetens kostnader			
Material och tjänster	8	-9 227	-6 713
Övriga externa kostnader	9	-15 326	-11 601
Personalkostnader	10	-29 215	-32 784
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-316	-325
Övriga rörelsekostnader		0	0
Summa verksamhetskostnader		-54 084	-51 423
Verksamhetsresultat		-823	-378
Finansiella intäkter		392	374
Finansiella kostnader		-6	-60
Resultat efter finansiella poster		-437	-64
Årets resultat		-437	-64

Balansräkning 2009

Tillgångar	Noter	2009	2010
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Kulturhistoriska byggnader	11	0	0
Kulturhistoriska samlingar	11	0	0
Inventarier, verktyg och installationer	12	927	1 114
Summa materiella anläggningstillgångar		927	1 114
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga fordringar	13	2 278	1 989
Summa finansiella anläggningstillgångar		2 278	1 989
Summa anläggningstillgångar		3 205	3 103
Omsättningstillgångar			
Varulager	14	869	898
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		3 679	3 270
Övriga fordringar	15	4 436	5 087
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 284	2 261
Summa kortfristiga fordringar		9 399	10 618
Kassa och bank	16	3 591	4 296
Summa omsättningstillgångar		13 859	15 812
Summa tillgångar		17 064	18 915
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital		2 022	1 989
Balanserat resultat		75	139
Årets resultat		-437	-64
Summa eget kapital		1 660	2 064
Avsättningar			
Egna reserver	17	9 322	10 630
Summa avsättningar		9 322	10 630
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 992	1 977
Övriga skulder	18	2 531	2 231
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	1 559	2 013
Summa skulder		6 082	6 221
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		17 064	18 915
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarförbindelser		Inga	Inga

Statistik och nyckeltal

Anslag

Basanslag, tkr	2005	2006	2007	2008	2009
Regionförbundet	5 439	5 536	6 136	6 759	6 894
Statsbidrag KUR	3 625	3 704	3 704	3 732	4 025
Kalmar kn	5 222	5 254	5 367	5 405	5 484
Totalt	14 286	14 494	15 207	15 896	16 404

Lönebidrag/anst stöd, tkr

Lönebidrag KUR	2 140	2 192	2 173	2 174*	1 870
Lönebidrag AMS	3 438	3 685	4 417	4 442	3 910
Anst stöd	432	766	635	466	235
Plusjobb	0	1 090	3 042	1 836	0
Summa	6 072	7 733	10 268	8 916	6 014

* En del av lönebidragsmedlen överfördes till verksamhetsmedel.

Total omsättning, tkr	2005	2006	2007	2008	2009
	45 350	45 440	49 872	51 045	53 260

Omsättning uppdragsverksamheten - uppdrag, exkl projekt, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
Arkeologi	1 719	1 890	3 105	3 820	3 599
Byggnadsvård	3 302	3 707	2 853	4 260	4 107
ATH	2 543	1 286	1 250	1 397	1 788
Marinark/kons	376	895	629	733	1 478
Övriga	2 416	1 865	2 090	3 049	4 639
Summa	10 356	9 643	9 927	13 259	14 133

Lönekostnadsutveckling, samtlig personal, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
	23 456	25 653	29 625	30 668	27 003

Självförsörjningsgraden var 56 procent 2009.

Entré- och guideintäkter i museibygnaden, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
	773	872	1 211	1 158	1 056

Omsättning i butiken, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
	678	739	599	477	503

Omsättning i caféet, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
	561	615	704	692	612

Eketorp, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
Entréintäkter	2 072	1 791	2 261	2 560	2 875
Försäljning	902	908	847	809	1 085
Gästabud				271	192
Totalt	2 973	2 700	3 107	3 751	4 150
Resultat	62	- 131	7	114	306

Omsättning Jenny Nyström försäljning, tkr

	2005	2006	2007	2008	2009
Försäljning	182	183	168	191	190*
Royalty	183	155	443	313	390
Summa	365	339	611	504	580

Entréavgifter 2009

Länsmuseet - vuxna 50 kr, fri entré upp tom 19 år
 Guidning skolgrupp 400 kr/klass, guidning vuxna 600 kr/grupp,
 pedagogiska program 35-50 kr/elev

Eketorp – vuxna lägsäsong 75 kr Högsäsong 100 kr
 Barn lägsäsong 40 k Högsäsong 50 kr Upp till 7 år gratis.

Personal

Museet har idag ett åttiotal tillsvidareanställda och verksamheten är organisatoriskt indelad i sex huvudområden – bebyggelse, arkeologi, pedagogisk verksamhet, Kronanprojektet, utställningar/program, arkiv-samlingar-bibliotek och ett kansli. Ytterligare ett förtiotal personer har tidsbegränsade anställningar under sommaren och i olika arbetsmarknadsprojekt.

Museet hade under året 74 årsverken, fördelat på 43 kvinnor och 31 män. Av dessa årsverken utgör många korttidsanställningar under sommar och veckoslut som guider, vårdar, butiks- och kafébiträden. 35 tjänster var finansierade med anställningsstöd och av dessa var 16 deltidsanställningar.

I Kronanprojektet arbetade under fältsäsongen i genomsnitt 20 frivilliga oavlönade dykare per dag.

Länsmuseets enhetschefer

Monica Krook Appelqvist
Publika enheten

Lars Einarsson
Kronan ABS-enheten

Örjan Molander
Bebyggelseenheten

Per Lekberg
Arkeologienheten

Ebbe Westergren
Kulturmiljöpedagogiska enheten
Utvecklingscentrum i kulturmiljöpedagogik

Emma Angelin Holmén, bitr enhetschef
Kulturmiljöpedagogiska enheten

Guje Olofsson
Kanslienheten

Ångkvarnens historia

KALMAR ÅNGKVARNS HISTORIA börjar 1847 då fyra kalmarföretagare startade en ångkvarn i en äldre byggnad i kvarteret. Imperiabyggaren Johan Jeansson tog senare över och utvidgade rörelsen till att omfatta nya byggnader i hela kvarteret. Vid hans död 1896 var Kalmar ångkvarn Skandinaviens största privatägda kvarn. Glansperioden varade fram till början av 1950-talet. Ändrade kostvanor och ökad konkurrens ledde till nedläggning 1957.

Efter kvarnrörelsens nedläggning fick byggnaderna förfalla tills Kalmar kommun tog över ägarskapet 1981 och hela kvarnkvartret rustades upp och byggdes om till Kalmar salen, (silon), länsmuseum (kvarnbyggnaden) och socialförvaltning (Riskvarnen).

Länsmuseibygnaden

DEN NUVARANDE länsmuseibygnaden uppfördes 1932 i fem våningar för Kalmar Ångkvarn som spannmålsmagasin. Stadsarkitekten J Fred Olson ritade byggnaden 1930-31 med krenelering och allt. När en brand 1935 förstörde den ursprungliga kvarnen i den äldsta delen av kvarteret i nordväst, flyttade man istället över kvarnmaskineriet hit, efter att ha byggt på huset med en våning till det utseende det har idag.

Kvarnbyggnaden rustades upp och byggdes om för länsmuseets räkning under 1980-talet och museet kunde öppna de nya lokalerna med kunglig ståt i juni 1987.

Kalmar läns museum

KALMAR LÄNS MUSEUM ÄR SPRUNGET ur Kalmar läns fornminnesförening som bildades 1871. Föreningen flyttade in i Kalmar slott som på så sätt öppnades och blev ett viktigt besöksmål för allmänhet och skolor i regionen. Samlingarna var från starten inriktade på förhistoria och allmog, men utvidgades snart till att även omfatta högre stånd- och hantverkssamlingar. Redan tidigt började museet under Riksantikvarieämbetets ledning att arbeta med regional kulturminnesvård (fornminnen, kyrkor, medeltidsstäder, allmogebebyggelse) och från 1927 utgick också ett statsbidrag för uppdraget. Från att stabilt haft en stab på ca fem personer och ett besöksantal på ca 30 000 under närmare 100 år, expanderade verksamheten kraftigt på 1960-talet och framåt.

Några viktiga milstolpar:

- 1977 ombildades museet till en stiftelse med Kalmar läns hembygdsförbund, Landstinget i Kalmar län och Kalmar kommun som huvudmän.
- 1981 togs ett strategiskt beslut att ta ansvar för de marin- arkeologiska undersökningarna vid regalskeppet Kronan.
- 1984 tillkom Jenny Nyströms och Curt Stoopendahls stiftelse.
- 1987 fick museet nya efterlängttade utställnings- och kansli- lokaler i före detta Ångkvarnen på Kvarnholmen i Kalmar.
- 1995 övertog Kalmar kommun verksamheten på Kalmar slott.
- 1997 initierade museet "Salvestaden" i slottets vallgrav (lades ner 2007).
- 2000 tillkom Stiftelsen Wimmerströmska gården i Väster- vik.
- 2002 övertog länsmuseet driften av Eketorps borg på Öland av Riksantikvarieämbetet.
- 2009 bildades ett Utvecklingscentrum för kulturmiljöpeda- gogik i samverkan med Sveriges hembygdsförbund.

I Ångkvarnen finns idag museets utställningar med Regal- skeppet Kronan och Jenny Nyström som stående attraktioner. Därutöver skiftar tillfälliga utställningar om samhällsaktuella och kulturhistoriska ämnen. Här finns också ett arkiv och bibliotek.

Ungefär hälften av museets stora verksamhet finns ute i länet. Museet tar fram ny kunskap, ger råd och information om byggnadsvård, kyrkor, kulturlandskapet, arkeologi och marin- arkeologi.

LÄNSMUSEET HAR OCKSÅ en unik och omfattande verksamhet inom kulturmiljöpedagogik med tidsresor i hela länet. Ur detta har ett Utvecklingscentrum för kulturmiljöpedagogik vuxit fram som ska vara en spjutspets- och utbildningsorganisation för kulturmiljöpedagogik i Sverige och andra länder.

Länsmuseet är även engagerat i kulturturistisk verksamhet och driver besöksplatsen Eketorps borg på Öland i egen regi och hjälper till att utveckla andra besöksmål i länet.

KALMAR LÄNS MUSEUM
Ångkvarnen • Skeppsbrogatan 51 • 0480-45 13 00 • www.kalmarlansmuseum.se

